

Üstad bayanlara ders vermiş midir? Biz de erkek olarak üniversitedeki bayanlara iman hakikatlerini nasıl anlatabiliriz?

Üstad Hazretleri bir vaiz gibi sohbet tarzı değil, iman derslerinin yazdırılıp okutulmasını tavsiye ettiği için, böyle bir durumun olması beklenilmez. Üstad ziyaretine gelenlere de, "**Benim bedelime Risale-i Nurları okuyun.**" demesi, meseleye işaret eder kanaatindeyiz.

Üstad'ın bayanlara özel olarak ders ve nasihatte bulunduğu dair elimizde bir vesika yoktur. Üstad kendisinden camide ders verilmesini isteyenler şöyle cevap vermiştir:

"Ben işittim ki, benim size camide ders vermeliğimi arzu ediyorsunuz. Fakat benim perişanıyla beraber hastalığım ve çok esbab, bu vaziyete müsaade etmiyor. Ben de sizin için yazdığım bu dersimi okuyan ve kabul eden bütün hemşirelerimi, bütün mânevî kazançlarıma ve dualarıma Nur şakirtleri gibi dahil etmeye karar verdim. Eğer siz benim bedelime Risale-i Nur'u kısmen elde edip okusanız veya dinleseniz, o vakit, kaidemiz mûcibince, bütün kardeşleriniz olan Nur şakirtlerinin mânevî kazançlarına ve dualarına da hissedar oluyorsunuz."(1)

Konuyla ilgili Mehmet Paksu Hocamızın yazısını da aşağı alıyoruz:

"Erkek hoca'nın hanımlara dinî yönden yardımcı olması birkaç yönden olmaktadır. İlk anda akla gelebilen şunlardır: Vaaz ve nasihat eder, konferans verir, konuşma yapar, sorularına cevap verir, başta Kur'ân olmak üzere dinî dersler verir."

"Hangi yol ve vesileyle olursa olsun, tebliğ görevinde, özellikle erkeklerin hanımlara dinî yönden faydalı olması cihetinden rehberimiz Resul-i Ekrem Efendimizdir (a.s.m.). Şu hadis-i şerif konuya güzel bir örnek teşkil etmektedir:"

Ebû Said el-Hudrî rivayet ediyor:

Bir kadın Resulullah'a (a.s.m.) gelerek şöyle dedi:

“Ya Resulallah! Sohbetinizi dinlemek için erkeklerden bize fırsat kalmıyor. Her zaman huzurunuzda onlar bulunuyor, öğreniyorlar. Müsait zamanınızdan bize de bir gün ayırın, o gün gelelim, Allah’ın size bildirdiğinden bize öğretin.”

"Bunun üzerine Resulullah (a.s.m.) “Falan günde, falan yerde toplanın” buyurarak sohbet için belli bir gün ayırdı. Resulullah (a.s.m.) belirlenen günde hanımların bulunduğu yere geldi ve Allah’ın kendisine öğrettiğinden kadınlara anlattı ve şöyle buyurdu:"

“İçinizden hiçbir kadın yoktur ki, çocuklarından üç tanesini kendinden önce âhirete göndersin de, onlar kendisi ile Cehennem arasında bir engel olmasın.”

"Onlardan bir kadın, “İki çocuk da öyle değil mi?” diye sordu. Resulullah (a.s.m.) iki defa tekrarlayarak “İkisi için de öyledir” buyurdu.1 Hadisin şerhinde Peygamberimize müracaat eden kadının Esmâ binti Yezid olduğu rivayet edilir."2

"Fethü'l-Bârî'de yer aldığına göre, Ebû Hüreyre böyle bir hadisenin başka bir zamanda da cereyan ettiğini ve Resulullahın (a.s.m.), “Falan hanımın evinde toplanın” dediğini beyan ederek, Resulullahın oraya gidip, hanımlarla sohbet ettiğini bildirir."3

"İbni Hacer, bu hadis-i şerifin açıklamasında ayrıca şu hükme de dikkat çeker: “Bu hadis, sahabi kadınların dinlerini öğrenmek için gösterdikleri hırsı ve ciddiyeti gösterdiği gibi, hanımlara dini meseleleri öğretmek için belli bir zaman tayin etmenin caiz olduğunu gösterir.”

Abdullah bin Abbas rivayet ediyor:

“Resulullah (a.s.m.) Mescidde vaaz ettikten sonra kadınlara duyuramadım zannıyla yanında Bilal olduğu halde erkek saflarından çıktı, kadınların tarafına geçti ve kadınlara vaaz ederek onlara sadaka vermeyi emretti. Sözleri o kadar tesir etti ki, kadınların kimi kulaklarındaki küpeyi, kimi parmağındaki yüzüğü çıkarıp atmaya başladı. Bilal de onları eteği içine topluyordu."4

Bu hadisten çıkan hükmü Bedrüddin Aynî İmam Nevevî'den naklen şöyle ifade eder:

“Bu hadisten, hanımlara vaaz ve nasihat etmenin, onlara âhireti hatırlatmanın, İslâmî hükümleri anlatmanın ve sadakaya teşvik etmenin müstehap olduğu anlaşılmaktadır. Ancak bütün bunlar yerine getirilirken gerek konuşanda, gerekse dinleyende kalbini fesada sürükleyecek durumların, fitneye düşme endişesi ve benzeri menfi hallerin ortaya

çıkması gerekmektedir."⁵

"Hadis-i şeriflerden açıkça görüleceği gibi, Peygamber Efendimiz (a.s.m.) gerek mescitte, gerekse mescidin dışındaki mekânlarda, hattâ bir hanımın evinde toplanan sahabe hanımlara İslâmı tebliğ etmiş, sorularına cevap vermiş; açıklanması istenen mevzularda izahlarda bulunmuştur. Bu toplu halde olduğu gibi, ferdî olarak da bazan kendi evlerinde, bazan mescitte, bazı zamanlarda da değişik zemin ve yerlerde hanım sahabilerin dinî ihtiyaçlarını karşılayıcı bilgiler vermişlerdir."

"Burada gözden uzak tutulmaması, *dikkat edilmesi ve üzerinde durulması gereken mesele*, İmam Nevevî'nin üzerinde durduğu gibi bu çeşit tebliğ, irşad, eğitim ve öğretimde fitne, fesat ve benzeri şekilde kişiyi dolayısıyla harama iten hallere meydan verilmemesidir. Bu husus çarşı, pazar, cadde sokak ve yolculuklarda olduğu gibi, bu gibi zeminlerde de önemlidir. Yani gerek erkek, gerekse kadın şehvî bakışlardan sorumludur; bunun için gözünü ve kalbini kontrol altına almalıdır."

"*İkinci nokta*, dinen birbirlerine yabancı olan erkekle kadın kapalı bir mekânda yalnız başlarına kalmamalıdır. Çünkü üçüncünün şeytan olacağı hadislerde ifade edilir ki, bu hal yasaklanmış ve caiz görülmemiştir. Bunun için bu çeşit eğitim faaliyeti hangi konuda ve hangi seviyede olursa olsun "halvet" olmamalıdır."

"*Üçüncü nokta*, bu mânada hizmetler yapılırken konuşmacı ile dinleyici hanımların çok yakın mesafede yüzyüze gelmesine meydan vermemelidir. Çünkü böyle bir durumda, konuşmacı ve dinleyici bakışlarını kontrol etmekte zorlanacaklardır. Bunun için geniş ve müsait mekânları tercih etmeli, mahzurlu hallere yol açıcı hareketlere engel olmalıdır."

"Yalnız başta İmam Hatip Liseleri ve İlâhiyat Fakülteleri olmak üzere okullarda erkek hoca kız talebe veya kadın hoca erkek talebe yakınlığı bir eğitim zaruretinden başka bir şey olmasa gerektir. Burada daha çok hoca-talebe yakınlığı mevcuttur. Burada öğrenilen ilimlerin bir kısmı da farz ilimler sınıfına girmektedir ki, yukarıdaki şartlar muvacehesinde meseleyi değerlendirmek doğru olacaktır."

"En iyisini ve doğrusunu şüphesiz Allah bilir."

1 Buharî, *İ'tisâm*:9; *İlim*: 35.

2 *Umdetü'l-Karî*, 25: 48.

3 *Fethü'l-Bârî*, 1: 158.

4 Buharî, *İlim*: 32.

5 *Umdetü'l-Karî*, 2: 124.

Mehmed Paksu Aileye Özel Fetvalar

(1) bk. [Lem'alar, Yirmi Dördüncü Lem'a](#)